

TR90 BÖLGESİ DIŞ TİCARET YAPISININ ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Dilek ŐAHİN

Cumhuriyet Üniversitesi Turizm Fakültesi
E-mail: dilek58sahin@hotmail.com

Öğr. Gör. Gülnihal TORAMANLI

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu,
E-mail: gtoramanli@medipol.edu.tr

Özet

Türkiye'nin bölgesel kalkınma politikalarının Avrupa Birlięi bölgesel kalkınma politikaları ile uyumlu olabilmesi için 2002 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile ülke çapında İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması yapılmıştır. Sınıflandırma yapılırken, Düzey-1 olarak 12 bölge, Düzey-2 olarak 26 bölge ve Düzey-3 olarak da 81 bölge belirlenmiştir. TR90; Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane illerini kapsayan bir Düzey-2 bölgesidir. Bu çalışmada, ilk olarak TR90 bölgesinin ekonomik görünümü ortaya konulmuştur. Daha sonra, bölgenin dış ticaret yapısı analiz edilmiştir. Bu kapsamda, çalışmada 2009-2016 dönemi verileri kullanılarak bölgenin ticaret hacmi, dış ticaretin sektörel bileşimi ve ticaret yaptığı ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. TR90 Düzey-2 Bölgesi; Türkiye yüzölçümünün %4,5'ine denk gelmektedir. Bölgede tarım sektörünün gayrisafi katma değer içindeki payının Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği görülmektedir. Bu durum Bölge ekonomisinde tarımın önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Sanayi ve hizmetler sektörünün gayrisafi katma değere olan katkısının ise Türkiye ortalamasının altında olduğu gözlenmektedir. Ayrıca TR90 bölgesinde sektörel paylar sıralamasının Türkiye ile paralellik gösterdiği ve hizmetler sektörünü sırasıyla sanayi ve tarım sektörünün izlediği görülmektedir. Bölgenin dış ticaretinde Trabzon'un lokomotif rol üstlendiği buna karşılık; bölge ticaretinde en düşük payın Gümüşhane iline ait olduğu görülmektedir. TR90 Bölgesinin en fazla ihracat yaptığı ülkeler; Rusya, Almanya, İtalya ve Fransa'dır. En fazla ithalat yapılan ülkeler ise; Rusya, Almanya, Çin ve Gürcistan'dır. TR90 Bölgesinin en fazla ihraç ettiği ürünler arasında; motorlu kara taşıtları bisiklet ve motosikletler bunların aksam ve parçaları, giyim eşyası ve bunların aksesuarları, demir ve çelik, tekstil ürünleri ve elektrik makineleri, cihazları ve aletleri vb aksam parçaları ve meyve ve sebzeler yer almaktadır. Bölgenin en fazla ithal ettiği ürünler arasında ise; petrol, petrolden elde edilen ürünler, motorlu kara taşıtları, bisiklet ve motosikletler bunların aksam ve parçaları, demir ve çelik, elektrik makineleri, cihazları ve aletleri vb. aksam parçaları ve diğer genel endüstri makine/cihazları aksamaları bulunmaktadır. TR90 bölgesinde hammadde yoğun malların ihracat içindeki payının diğer mal gruplarına göre fazla olduğu görülmektedir. Özellikle 2013 yılından itibaren hammadde yoğun sektörlerin toplam ihracat içindeki payında azalma görülürken buna karşılık ölçek yoğun sanayi ihracatında kayda değer bir artışın olduğu görülmektedir. Yapılan hesaplamalar neticesinde, bölgede yapılan ticarete endüstri içi ticaretin payının düşük olduğu diğer bir ifadeyle ticaretin endüstriler arası ticaret şeklinde gerçekteştiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: TR90 Bölgesi, Dış Ticaret, Sektörel İhracat.